

На основу члана 56. став 1. тачка 1. Статута Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, број 88/2008, 143/2016 и 18/2019), члана 72. став 1. Пословника о раду Градског већа Града Ниша („Службени лист Града Ниша“ број 1/2013, 95/2016, 98/2016, 124/2016, 144/2016, 117/2020 и 3/2025) и члана 8. став 2. Правилника о припреми, изради и достави материјала Градском већу Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, број 103/2024),

Градско веће Града Ниша, на седници од 01.06.2026. године, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

I Утврђује се Предлог решења о усвајању Извештаја о раду и пословању Историјског архива Ниш за 2025. годину.

II Предлог решења о усвајању о раду и пословању Историјског архива Ниш за 2025. годину, доставља се председнику Скупштине Града Ниша ради увршћивања у дневни ред седнице Скупштине Града.

III За представнике предлагача по овом предлогу на седници Скупштине Града Ниша, одређују се Мима Живковић, вршилац дужности директора Установе, Сузана Јовановић, начелник Градске управе за социјалну и породичну заштиту, образовање, културу и спорт, Тихомир Перић, Бобан Манчев, Никола Младеновић и Милан Џигумовић, помоћници Градоначелника Града Ниша.

Број: 666-11/2026-03
У Нишу, 01.06.2026. године

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

ПРЕДСЕДНИК

Драгослав Павловић

На основу члана 37. став 1. тачка 24). Статута Града Ниша ("Службени лист Града Ниша", број 88/2008, 143/2016 и 18/2019),
Скупштина Града Ниша на седници одржаној _____ 2026. године донела је

РЕШЕЊЕ

I **УСВАЈА СЕ** Извештај о раду и пословању Историјског архива Ниш за 2025. годину, број 01/184-26 од 13.03.2026. године, који је Одлуком број 01/185-1-26 од 13.03.2026. године усвојио Управни одбор Установе.

II Решење доставити Историјском архиву Ниш, Градској управи за социјалну и породичну заштиту, образовање, културу и спорт и Градској управи за финансије и локалне јавне приходе.

Број:

У Нишу,

СКУПШТИНА ГРАДА НИША

ПРЕДСЕДНИК

Дарко Николић

Образложење

Члан 37. став 1. тачка 24) Статута Града Ниша прописује да Скупштина Града Ниша разматра и усваја годишње извештаје о раду установа и других јавних служби чији је оснивач.

Управни одбор Историјског архива Ниш, на седници одржаној 13.03.2026. године, донео је Одлуку број 01/185-1-26, којом је усвојио Извештај о раду и пословању Историјског архива Ниш за 2025. годину, број 01/184-26 од 13.03.2026. године и доставио га Градској управи за социјалну и породичну заштиту, образовање, културу и спорт на даље поступање.

Година 2025. је била изузетно продуктивна у свим аспектима рада установе, укључујући архивску обраду, микрофилмовање, теренске активности, истраживачку подршку, културне манифестације и дигитализацију. Постигнути резултати допринели су очувању, бољој организацији и промоцији архивске грађе, као и унапређењу услуга за кориснике.

Током претходне године вршени су послови обраде и сређивања архивске грађе. Извршене су и допуне више фондова, међу којима су Историјски архив Ниш, Скупштина среза Ниш – Комисија за ревизију пројеката, Град Ниш – Ниш, као и друга пројектна документација, у укупној количини од 10,40 дужних метара. Истовремено је започета ревизија фонда Народни одбор општине Црвени Крст – Ниш. Служба надзора архивске грађе је током 2025. године спроводила редовне активности у области заштите архивске грађе и документарног материјала код стваралаца и ималаца. У том периоду сачињен је 81 записник о прегледу архивске грађе и документарног материјала, донета су 84 решења за уништење документарног материјала, а обављено је и 365 стручних консултација са представницима установа, предузећа и других ималаца документације.

Током 2025. године вршено је микрофилмовање и снимљен је 31 филм. Такође направљено је 97.407 снимака. На интернет презентацији Историјског архива Ниш омогућен је приступ до сада дигитализованим матичним књигама. Корисницима је омогућен бесплатан приступ уз једноставну и кратку регистрацију, чиме се додатно унапређује доступност и коришћење архивске грађе.

У овом периоду Историјски архив Ниш реализовао је богат изложбени програм. Година је започета изложбом „Америчка медицинска мисија за Србију и српску војску у време Великог рата 1914–1918. године“, која је осветлила хуманитарну и медицинску помоћ коју је Србија добијала током Првог светског рата. У истом периоду изложба „Држава, то смо ми: Ниш и државност Србије (1878–2006)“, припремљена је поводом Дана државности Републике Србије, затим изложба „Простор града – простор природе“, у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, поводом Дана архива приређена је изложба „Меморандуми златног доба нишке привреде“, поводом градске славе, испред зграде Архива постављена је изложба „Ниш – град страдања, слободе и мерака“. Летњи програм обележила је гостујућа изложба „Од Антверпена до Сеула – учешће српских олимпијца на Олимпијским играма“ Историјског архива Југославије, која је представила богату спортску традицију и међународне успехе наших спортиста.

У 2025. години Министарство културе финансијски је помогло реализацију два пројекта Историјског архива Ниша.

Имајући у виду да је Извештај о раду и пословању Историјског архива Ниш за 2025. годину сачињен у складу са законом и прописима Града, као и циљевима садржаним у оснивачком акту, Градска управа за социјалну и породичну заштиту, образовање, културу и спорт израдила је нацрт Решења као у диспозитиву.

Бр. 01/185-1-26
Ниш, 13.3.2026.

На основу члана 44. став 1. тачка 8) Закона о култури ("Сл.гласник РС", бр.72/09, 13/16, 30/16-испр.,6/20, 47/21 и 78/21), члана 16. став 1. тачка 8) Одлуке о оснивању Историјског архива Ниш ("Службени лист града Ниша", бр. 2/11 – пречишћен текст и 115/16, 99/20 и 85/21) и члана 35. став 1. тачка 7) Статута Историјског архива Ниш, Управни одбор Историјског архива Ниш на седници одржаној 13.3.2026. године доноси

О Д Л У К У

Усваја се Извештај о раду и пословању Историјског архива Ниш за 2025. годину, број 01/184-26 од 13.3.2026. године.

О б р а з л о ж е њ е

У складу са својом основном делатношћу заштите покретних културних добара, односно архивске грађе, у оквиру утврђеног система заштите и коришћења културних добара и заштите друштвених интереса у овој области, Историјски архив Ниш је испунио програмске задатке планиране Програмом рада за 2025. годину у свим сегментима рада – надзору, сређивању, обради и техничкој заштити архивске грађе, издавачкој и изложбеној делатности, као и издавању уверења о радном стажу и копије разних решења, грађевинских и употребних дозвола, пројеката, диплома и других докумената на захтеве грађана, државних и друштвених органа и организација.

Историјски архив Ниш је у 2025. години је остварио и више од планираних програмских активности приредивши бројне изложбе и реализујући пројекте којима је конкурисао код Министарства културе Републике Србије.

Финансијским резултатом потврђено је рационално коришћење сопствених средстава и искључиво наменско извршење буџетских средстава у оквиру додељених апропријација.

На основу свега наведеног донета је одлука као у диспозитиву.

Председник Управног обора
проф. др Мирослав Пешић

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ НИШ

директор +381 18 515 608 - тел/факс +381 18 515 609
e-mail: arhivnis@mts.rs - www.arhivnis.rs

Бр. 01/184-26
Ниш, 13. 03. 2026.

На основу члана 29 Статута Историјског архива Ниш директор Установе подноси

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ И ПОСЛОВАЊУ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА НИШ ЗА 2025. ГОДИНУ

Ниш, 2026.

Садржај

1. Историјат установе, циљеви и мисија.....	3
2. Служба техничке заштите, презентовања и коришћења архивске грађе.....	4
3. Служба надзора, сређивања и обраде архивске грађе	4
4. Рад у АРХИС-у.....	5
5. Семинари, архивски скупови и конференције	5
6. Библиотека.....	5
7. Дигитализација и микрофилмовање.....	6
8. Културно-пропагандна и образовна делатност	6
8.1. Изложбе.....	6
8.2. Промоције	7
8.3. Издавачка делатност	7
8.4. Радионице за децу	8
9. Посете.....	8
10. Пројекти	8
11. Рад на терену	8
12. Радна ангажовања	9
13. Стручни савет	9
14. Међуархивска и сарадња са другим институцијама	9
15. Архивска мрежа Србије.....	9
17. Протоколи	9
18. Сајт и друштвене мреже	10
19. Одржавање информационих система и технологија	10
20. Служба правних, финансијских и општих послова	10
21. Сарадња са медијима	11
22. Управни и надзорни одбор.....	11
23. Табеларни приказ финансијског извештаја за 2025. годину.....	11

1. Историјат установе, циљеви и мисија

Историјски архив Ниш је институција културе која обавља прикупљање, преузимање, чување и стручно одржавање архивске грађе; проучавање, сређивање и обраду архивске грађе; спровођење мера заштите; развој информативних алата, евалуацију и категоризацију, коришћење, приказ и објављивање архивске грађе; надзор над чувањем и заштитом архивске грађе и документарне грађе која се налази ван архива и друге послове утврђене Законом о архивској грађи и архивској делатности. Архивска грађа је сва оригинална и репродукована документована грађа која је од значаја за историју, културу и друге друштвене потребе. Настала је радом државних органа, установа, самоуправних друштвених организација, грађанскоправних субјеката, породица и појединаца. То је акумулација сведочанстава која су се стварала вековима и настављају да се континуирано стварају, доносећи увек нове информације о развоју друштва. Архивска грађа је организована по фондовима и збиркама. Фонд је укупна архивска грађа настала радом једне управе, односно заједничким пореклом документа, док је збирка група грађе различитог порекла настала на вештачки начин, тачније формирали су је архивисти, колекционари или други заинтересовани.

Своју функцију Архив обавља за подручје града Ниша и општина Ражањ, Сокобања, Алексинац, Сврљиг, Меровина, Дољевац и Гаџин Хан, код стваралаца и ималаца архивске грађе и документарног материјала из области управе, судства, просвете, културе, социјалне заштите, здравства, привреде, банкарства, друштвено-политичких организација и разних удружења.

Историјски архив Ниш је своју мисију започео као Архивско средиште у Нишу 24. априла 1948. године. Од оснивања до данас, за седамдесет и четири године постојања и рада, примио је на чување и обраду преко око деветсто фондова. Најдрагоценија грађа датира из XIX века и сврстана је у педесет и шест фондова од изузетног и великог значаја проглашена од стране Владе Србије 1979. и 1998. године. Архивска грађа од изузетног значаја сврстана је у пет фондова: Окружно повереништво за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача Ниш, Среска комисија за ратну штету Среза нишког-Ниш, Среска комисија за ратну добит Среза нишког-Ниш, Окружни суд Ниш и Окружни привредни суд Ниш. Сви фондови и збирке уписани су у Регистар архивске грађе, а након тога и у Централни регистар који се води у Архиву Србије, који је матична кућа Историјског архива Ниш. Фондови и збирке који су уписани у Регистру архивске грађе смештени су у депоу Историјског архива Ниш.

Архив поседује осам вредних збирки: збирка фотографија, збирка плаката, збирка *Varia* и збирка рукописних хроника, биографија и аутобиографија учесника НОР-а (које су проглашене грађом од великог значаја), збирка филмова, збирка микрофилмова, а збирка печата је у настајању.

Издавачком делатношћу нишки Архив се бави од 1982, када је штампана прва публикација, зборник докумената најстаријег фонда Сокобања и Срез бањски (1836-1915). Од 2003. издаје годишњак за историографију, архивистику и хуманистичке науке Пешчаник, кога је Министарство за науку и заштиту животне средине уврстило у групу часописа за историју, археологију, етнологију и историју уметности на листи са ознаком R-53.

На просветно-културном плану, Историјски архив Ниш бележи богату и разноврсну делатност. У оквиру те делатности организује предавања из историје и архивистике; упознаје посетиоце са радом, улогом, историјатом и значајем Историјског

архива Ниш, као институције заштите у области културе; организује саветовања из архивистике и историографије; публикује чланке у дневној и стручној штампи, организује архивске радионице за децу и приређује изложбе. Архив је од свог постојања до данас приредио преко сто тридесет тематских изложби на којима је презентовао јавности велики број докумената, фотографија, позивница, стару штампу и другу архивску грађу.

Историјски архив Ниш као модерна, ефикасна и отворена установа културе и у свом раду примењује високе стандарде бриге за заштиту архивске грађе, која је доступна грађанима, научној и стручној јавности, подижући свест о њеном значају за историју града Ниша, његове околине и ширег региона, данас и у будућности.

2. Служба техничке заштите, презентовања и коришћења архивске грађе

Током извештајне године Служба техничке заштите, коришћења и презентовања архивске грађе реализовала је бројне стручне послове у области сређивања, обраде, заштите и коришћења архивске грађе.

У области сређивања и обраде архивске грађе завршено је сређивање фонда Народни одбор општине Бубањ – Ниш. Том приликом израђени су пратећи стручни прилози: попис кутија фонда, попис излученог безвредног документарног материјала, коначна историјска белешка, као и спољне етикете за архивске кутије. Укупна количина сређене грађе износи 22 архивске кутије, док ће попис књига фонда бити израђен накнадно.

Извршене су и допуне више фондова, међу којима су Историјски архив Ниш, Скупштина среза Ниш – Комисија за ревизију пројеката, Град Ниш – Ниш, као и друга пројектна документација, у укупној количини од 10,40 дужних метара. Истовремено је започета ревизија фонда Народни одбор општине Црвени Крст – Ниш.

Током године извршен је пријем и смештај архивске грађе више привредних субјеката у ликвидацији и стечају: Oviso д.о.о. Ниш, Atomia д.о.о. Ниш, Tgoho д.о.о. Ниш, А.Д. Унифарм Ниш, Предузеће за сервисирање и продају техничких уређаја Горење-Сервис Ниш, као и Космет промет у стечају Добрава Лепосавић. Поред тога, извршене су допуне фондова Грађевинско предузеће а.д. Ниш, Град Ниш, Здравствена установа Апотеке Ванекс Ниш и Просвета а.д. Ниш у стечају. Укупна количина примљене документације износи 29,85 дужних метара.

Служба је такође била ангажована на изналажењу података у вези са потраживањима радника за неисплаћене зараде у предузећима која су отишла у стечај.

У оквиру послова техничке заштите и организације депоа извршено је дислоцирање фондова из депоа број 2 и њихов смештај у депое број 3 и број 4, услед демонтаже старих полица.

У области коришћења архивске грађе током године издато је укупно 2.436 уверења, међу којима су грађевинска уверења, школска уверења, уверења за потребе ПИО фонда, као и друга уверења по захтевима корисника.

3. Служба надзора, сређивања и обраде архивске грађе

Служба надзора архивске грађе је током 2025. године спроводила редовне активности у области заштите архивске грађе и документарног материјала код стваралаца и ималаца. У том периоду сачињен је 81 записник о прегледу архивске грађе и документарног материјала, донета су 84 решења за уништење документарног материјала, а обављено је и 365 стручних консултација са представницима установа, предузећа и других ималаца документације.

Такође, дата је сагласност на 217 листа категорија архивске грађе и документарног материјала са роковима чувања, док је примљено, отворено и разврстано 2480 правилника, листа и архивских књига. Током године отворен је и 131 нови досије стваралаца архивске грађе и документарног материјала, чиме је настављено систематско праћење рада ималаца архивске грађе на подручју надлежности Архива.

Служба сређивања и обраде архивске грађе током године је спроводила активности на стручном сређивању и обради више архивских фондова. Извршен је преглед и обрада фонда Град Ниш у количини од 21.5 дужних метара, фонда ЕИ Апарати за домаћинство у количини од 10.5 дужних метара, као и фондова „ЕИ Радиоакустика“ и „Грађевинар“ у укупној количини од 19.34 дужна метра.

Укупно је током године сређено и обрађено 52.18 дужних метара архивске грађе, чиме је настављен континуиран рад на заштити, систематизацији и доступности архивске грађе за научна истраживања и коришћење.

4. Рад у АРХИС-у

Током 2025. године настављен је рад у јединственом информационом систему за дигитализацију, управљање и чување архивске грађе АРХИС. Унето је 2.882 нових уноса, од тога 728 уноса у Збирци фотографија, 740 у Збирци плаката и 1.414 у фондовима. Извршена је верификација 2.080 уноса.

5. Семинари, архивски скупови и конференције

Током 2025. године, запослени Историјског архива Ниш активно су учествовали на бројним семинарима, стручним скуповима и конференцијама, како у земљи, тако и у иностранству. Њихово ангажовање и представљање стручних радова допринело је унапређењу архивистичке науке, размени искустава и јачању сарадње са другим институцијама.

Током 2025. године, запосленима у Историјском архиву Ниш била је омогућена стручна едукација кроз програме обука организованих од стране Националне академије за јавну управу (НАПА) и других релевантних институција. Учесници су имали прилику да унапреде знања и вештине у областима архивистике, управљања јавним ресурсима, примене прописа, дигитализације и информационих технологија. Ове обуке допринеле су професионалном развоју запослених и ефикаснијем обављању послова у складу са савременим стандардима јавне управе.

Учешће запослених Архива на овим стручним скуповима значајно је допринело афирмацији установе, представљању њених фондова и истраживачког рада, као и јачању професионалних веза са архивским институцијама у региону и шире.

6. Библиотека

Библиотечки фонд броји 12.521 монографских и 3.447 серијских публикација, од којих је 285 старих и ретких, 200 јединица завичајне грађе од 1885. до 1945, часописе и новине од 1841. до 1941. године и црквене матичне књиге: рођених, венчаних и умрлих за период од 1838. до 1913. године. Публикације на страним језицима (енглески, бугарски, руски, македонски, латински, немачки, мађарски, чешки, италијански, албански, грчки и француски) има 1075. У 2025. години приновљено је 110 публикација путем размене и поклона.

Библиотека је током године имала 67 истраживача са укупно 171 истраживачка дана, док је електронском комуникацијом услужено 96 корисника. Инвентарисано је 84 монографских јединица и 26 јединица периодике.

7. Дигитализација и микрофилмовање

Према одредбама Закона о архивској грађи и архивској делатности, Историјски архив Ниш спроводи мере заштите архивске грађе као дела културног наслеђа. У циљу њеног дугорочног очувања, Архив већ дужи низ година успешно примењује савремене методе заштите, пре свега микрофилмовање и дигитализацију, које имају значајну улогу у очувању грађе, али и унапређењу њене доступности корисницима.

Током 2025. године настављен је процес дигитализације архивске грађе, чиме је дат значајан допринос очувању културног наслеђа и омогућен лакши и ефикаснији приступ архивским документима. У оквиру ових активности скенирана је 91 матична књига, што је преко 23.245 скенова. Дигитализација архивске грађе представља важан вид њене заштите, јер се на тај начин смањује потреба за коришћењем оригиналних докумената, док се истовремено омогућава њихова доступност у савременом дигиталном окружењу.

Поред дигитализације, током 2025. године настављени су и послови микрофилмовања архивске грађе. У том периоду микрофилмован је 31 филм, при чему је израђено укупно 97.407 снимака.

И у овој години настављена је акција бесплатне дигитализације архивске грађе коју поседују грађани. Акција је намењена суграђанима који поседују стара документа, као што су укази, дипломе, фотографије, сведочанства, летци, плакати и други штампани или писани материјал значајан за националну, локалну или породичну историју, а желе да омогуће њихово трајно очување. Ова иницијатива наишла је на добар одзив грађана и наставиће се и у наредном периоду.

Значај дигитализоване архивске грађе огледа се у томе што корисници, без обзира на место боравка, могу приступити дигиталним копијама докумената ради научних, истраживачких или личних потреба. Посебно интересовање корисника односи се на истраживање порекла и породичне историје, због чега је дигитализација фонда матичних књига од великог значаја. Црквене матичне књиге представљају један од најзначајнијих историјских извора, будући да је у периоду Кнежевине и Краљевине Србије, као и Краљевине Југославије до 1945. године, држава поверила цркви вођење евиденције о рођенима, венчанима и умрлима.

На интернет презентацији Историјског архива Ниш омогућен је приступ до сада дигитализованим матичним књигама. Корисницима је омогућен бесплатан приступ уз једноставну и кратку регистрацију, чиме се додатно унапређује доступност и коришћење архивске грађе.

8. Културно-пропагандна и образовна делатност

8.1. Изложбе

Током године Историјски архив Ниш реализовао је богат изложбени програм, настављајући да архивску грађу и резултате научног рада представља стручној и широј јавности.

Година је започета изложбом „Америчка медицинска мисија за Србију и српску војску у време Великог рата 1914–1918. године“, која је осветлила хуманитарну и медицинску помоћ коју је Србија добијала током Првог светског рата. У истом периоду изложба „Држава, то смо ми: Ниш и државност Србије (1878–2006)“, припремљена

поводом Дана државности Републике Србије, гостовала је у Казнено-поправном заводу у Нишу, чиме је архивска делатност представљена и публици ван уобичајених институционалних простора.

У марту је реализована изложба „Простор града – простор природе“, у сарадњи са Законом за заштиту природе Србије, посвећена односу урбаног развоја и природног наслеђа. Поводом Дана архива приређена је изложба „Меморандуми златног доба нишке привреде“, која је кроз одабране примерке пословне кореспонденције, меморандуме и визуелни идентитет некадашњих предузећа представила привредни успон Ниша крајем XIX и почетком XX века.

У јуну, поводом градске славе, испред зграде Архива постављена је изложба „Ниш – град страдања, слободе и мерака“, која је кроз тематске паное представила историјски и културни идентитет града. Поставка на отвореном простору омогућила је да изложбу види велики број суграђана и посетилаца, чиме је архивска грађа изашла из институционалних оквира и постала доступна најширој публици. Том приликом Архив је угостио и изложбу „Поздрави све Крушевљан(к)е“ Историјског архива Крушевац.

Изложба фотографија „Жена.“ током године имала је више гостовања у различитим установама, међу којима је и Специјална болница „Горња Топоница“, као и у градовима Чачку и Крушевцу, чиме је тема положаја и улоге жене кроз историју представљена широј публици ван матичне институције. Изложба „Микрофилм: Црно-бели свет“ представљена је у Крушевцу и Краљеву.

Летњи програм обележила је гостујућа изложба „Од Антверпена до Сеула – учешће српских олимпијца на Олимпијским играма“ Историјског архива Југославије, која је представила богату спортску традицију и међународне успехе наших спортиста. Истовремено, изложба Историјског архива Ниш „Конкордатска криза у Нишу 1937. године“ представљена је у Музеју Топлице у Прокупљу. У Казнено-поправном заводу у Нишу постављена је изложба „Горостасни драматичар једног времена“, посвећена Миодрагу Ђукићу, док је поводом Дана српског јединства, слободе и националне заставе изложба „Нит кроз време“ постављена испред зграде Архива.

У новембру је приређена изложба „Пажња, снима се!“, посвећена животу и делу глумца Драгомира Бојанића Гидре, реализована у сарадњи са Историјским архивом Шумадије. Поставка је, поред архивских докумената, обухватила и филмске плакате, фотографије са снимања и сведочанства о уметничком трајању једне од најпрепознатљивијих личности домаће кинематографије.

8.2. Промоције

У области издавачке делатности припремљена је и представљена публикација „Библиографија часописа Пешчаник – друга деценија постојања“, која систематизује научне радове објављене у овом часопису.

Крајем године организована је и промоција 26. броја научног часописа „Пешчаник“, који Историјски архив Ниш континуирано издаје као значајну платформу за објављивање научних радова из области историографије, архивистике и сродних дисциплина.

8.3. Издавачка делатност

Поред часописа Пешчаник број 26, у 2025. години објављени су каталози изложби и „Библиографија часописа Пешчаник – друга деценија постојања“.

8.4. Радионице за децу

Током године реализован је и програм едукативних радионица за децу „АрхиВирење“, одржан током зимског и летњег распуста, са циљем упознавања најмлађих са архивском грађом, радом архива и значајем очувања културног наслеђа. Све радионице су водиле историчарка и архивисткиња Нина Стојановић и историчарка Анастасија Пејчић. Архив је са радионицама за децу учествовао на Дечјем фестивалу на Опленцу, као и разним програмима које је Град Ниш организовао на Тргу за малишане.

9. Посете

Током године, Историјски архив Ниш био је домаћин бројним посетама из различитих институција, школа и дипломатских кругова, настављајући своју успешну мисију промоције архивске грађе и очувања историјског наслеђа.

Посете ученика нишких школа биле су драгоцене прилика за едукацију и дружење младих са архивистима, уз непосредно упознавање са архивском грађом и значајем њеног очувања. У гостима су нам били ученици Саобраћајно-техничке школе „12. фебруар“, Основне школе „Радоје Домановић“, Основне школе „Свети Сава“, Гимназије „9. мај“, као и студенти Филозофског факултета у Нишу.

10. Пројекти

У 2025. години Министарство културе финансијски је помогло реализацију два пројекта Историјског архива Ниша.

Први пројекат: *Набавка покретних архивских полица на електропогон – фаза 2*. Регали су постављени на специјалне платформе и померају се по шинама уз помоћ електромотора, што је значајно унапредило рад у односу на претходне механичке полице које су се померале ручно. Такође, полица је опремљена фото-електронским сензорима који аутоматски заустављају механизам ако наиђу на било какву препреку, чиме су минимизирани ризици од повреда запослених или оштећења архивске грађе. Овај пројекат је омогућио почетак опремања другог од осам депоа у згради Архива.

Други пројекат: сајт *Жртве рата: 1941-1945: дигитални архив*. У оквиру овог пројекта, дигитализован је део библиотечког фонда и архивске грађе, који обухвата 10.636 фајлова, тачније 5318 имена жртава и реализован сајт *zrtverata.rs*.

11. Рад на терену

Током 2025. године, запослени Историјског архива Ниш активно су радили на сређивању архивске грађе и документарног материјала у код следећих стваралаца архивске грађе и документарног материјала:

- Специјална болница за психијатријске болести “Горња Топоница“
- Паркинг сервис Ниш
- Основна школа „Стеван Синђелић“ у Каменици
- Архива Градске куће у Нишу

У свакој од ових установа, извршено је сређивање архивске документације, укључујући архивске књиге и попис излученог материјала, чиме је побољшана организација и чување докумената.

12. Радна ангажовања

У оквиру пројекта *Таленти у јавном сектору* ангажован је један млади стручњак, који је кроз рад у Архиву стекао драгоцену искуство и унапредио своје вештине, доприносећи остваривању архивских задатака и очувању културно-историјске грађе. Ангажман обухватао је различите архивске послове, укључујући преглед и пописивање техничке документације, препакивање материјала у архивске кутије, евидентирање и сређивање персоналне документације запослених, као и рад у библиотеци.

13. Стручни савет

У 2025. години одржано је 7 седница Стручног савета, на којима су даване сагласности на Листе категорија документарног материјала са роковима чувања и разговарало о свим питањима од значаја за текуће послове и унапређење архивске делатности.

14. Међуархивска и сарадња са другим институцијама

И у овој години нишки Архив је остварио нову сарадњу са Архивом Брчко дистрикта, Институтом за упоредно право Београд. Настављена је сарадња са Архивом Републике Српске, Удружењем архивских радника Републике Српске, Православном епархијом нишком, Народним музејом Ниш, Удружењем стваралаца Ниша Цар Константин, Архивом БиХ, Архивистичком удружењем Босне и Херцеговине, Државним архивом Србије, Архивом Косова и Метохије, Архивом Војводине, и архивима Прокупља, Зајечара, Пирота, Лесковца, Врања и другим архивима Републике Србије.

15. Архивска мрежа Србије

Историјски архив Ниш, као део архивске мреже Србије, активно сарађује са другим архивима у циљу очувања и заштите архивске грађе. Мрежу чини 38 архива, а успешан рад захтева добру комуникацију и размену искустава. Током протеклог периода, остварена је сарадња не само са архивима у оквиру мреже, већ и са архивима који делују ван ње. То су значајне културно-образовне установе и установе заштите у којима се чувају документи од посебног значаја за науку и културу. Посебно је значајна сарадња са Архивом Југославије, Војним архивом Министарства одбране и Југословенске кинотеке.

Представници архива присуствовали су Скупштини Архивистичког друштва Србије.

Ова међуархивска сарадња доприноси унапређењу заштите архивске грађе, размени знања и побољшању услова за очување националног културног наслеђа.

За 2026. годину Историјски архив Ниш је изабран за домаћина Међународног архивистичког саветовања у Нишу, који окупља архивисте Балкана.

17. Протоколи

Потписан је протокол о сарадњи између Историјског архива Ниш и Института за упоредно право Београд. Протокол су потписале др Јелена Ћеранић Перишић, директорка Института и директорка Архива Снежана Радовић.

18. Сајт и друштвене мреже

Историјски архив Ниш наставио је са активним присуством на друштвеним мрежама, као што су Инстаграм и Фејсбук, као и путем званичног архивског сајта. Ови канали коришћени су за промоцију услуга, програма и дигиталних колекција, чиме је архивска грађа постала доступнија широј јавности.

Континуирано креирање садржаја, фотографисање и ажурно праћење вести из области архивистике и историје допринели су томе да наше странице привуку пажњу не само суграђана, већ и љубитеља историје и архивистике изван граница нашег града.

19. Одржавање информационих система и технологија

Током године вршено је одржавање и оптимизација рачунарских и мрежних система, укључујући инсталацију, подешавање и праћење параметара рада. Отклањани су технички проблеми како би се обезбедио несметан рад информатичких ресурса. Поред тога, пружане су услуге скенирања пројеката и израда копија докумената из архивског фонда, чиме је корисницима омогућен лакши приступ потребним материјалима. Такође, спроведене су припремне активности за увођење е-писарнице и е-архива, што ће унапредити ефикасност рада и доступност архивске грађе у дигиталном окружењу.

20. Служба правних, финансијских и општих послова

Служба правних, финансијских и општих послова Историјског архива Ниш током 2025. године обављала је низ активности које су осигурале несметано функционисање Архива. Ови послови обухватили су праћење и примену важећих законских прописа, израду нормативних аката, уговора, решења, одлука и извештаја, као и вођење кадровске евиденције и припрему седница органа управљања.

У складу са законским обавезама, спроведени су поступци јавних набавки, а текући рачуноводствени послови реализовани су уз коришћење система електронских фактура. Поред редовног обрачуна и исплате зарада, накнада и других личних примања запосленима, током године су похрањени сви потребни подаци на портал ИСКРА, чиме су створени услови за обрачун зарада путем овог система.

У оквиру својих надлежности, Служба је одговорила на пет захтева за приступ информацијама од јавног значаја, те уредно извештавала надлежне органе о спроведеним активностима.

Служба је редовно ажурирала кадровске и финансијске податке запослених на порталу Централног регистра обавезног социјалног осигурања и доставила годишњи извештај о финансијском управљању и контроли Централној јединици за хармонизацију Министарства финансија Републике Србије. Поред тога, у континуираној је комуникацији са Одсеком за културу и информисање Градске управе за друштвене делатности, као и са Министарством културе Републике Србије и Државним архивом Србије, којима подноси извештаје о реализацији пројеката и стручном раду Архива.

Током године, спроведени су инспекцијски надзори у областима безбедности и здравља на раду, као и заштите од пожара. Служба је благовремено поступила по наложеним мерама и о томе обавестила надлежне инспекторе.

Одржавање зграде Архива, која представља културно добро, као и њене опреме, спроведено је у складу са законским одредбама. Нарочита пажња посвећена је примени

мера заштите од пожара и безбедности и здравља на раду, чиме је обезбеђено да Архив успешно настави са својом делатношћу у сигурним и функционалним условима.

21. Сарадња са медијима

Историјски архив Ниш је током године остварио континуирану и успешну сарадњу са средствима јавног информисања, доприносећи промоцији историјских тема и указујући на значај архивске грађе као важног извора за проучавање прошлости. Као релевантна установа у области заштите културног наслеђа, Архив је новинарима пружао стручну подршку у припреми прилога и емисија посвећених историјским личностима, важним догађајима, јубилејима и другим темама из локалне и националне историје.

Захваљујући бројним програмима, изложбама и другим активностима, као и доброј сарадњи са медијима, рад Архива био је заступљен у штампаним и електронским медијима, на националним и локалним телевизијским станицама, као и на интернет порталима. Запослени у Архиву учествовали су и у снимању телевизијских емисија и промотивних филмова, представљајући јавности делатност установе, њене фондове и збирке, као и значај очувања архивске грађе као дела културног и историјског наслеђа.

22. Управни и надзорни одбор

Током 2025. године одржано је 10 седница Управног одбора Историјског архива.

23. Табеларни приказ финансијског извештаја за 2025. годину

Следи табеларни приказ финансијског извештаја за 2025. годину, са прецизним образложењем утрошених средстава.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ					
Историјског архива Ниш за 2025.					
РАСХОДИ					
Раздео 8, Глава 8.05 Функција 820					
Број позиције	Екон. клас.	Опис	Извршење Средства из буџета за 2025	Извршење Сред из ост. извора	Укупно извршење
Програмска класификација 1201-0001 Функционисање локалних установа културе					
237	4110	Плате и додаци запослених	27.534.356	0	27.534.356
	4111	Плате, додаци и накнаде запослених	27.534.356	0	27.534.356
238	4120	Социјални доприноси на терет послодавца	4.171.455	0	4.171.455

	4121	- Допринос за пензијско и инвал.осигурање	2.753.436	0	2.753.436
	4122	- Допринос за здравствено осигурање	1.418.019	0	1.418.019
239	4130	Накнаде у натури	21.120	205.408	226.528
	4131	Накнаде у натури	21.120	205.408	226.528
240	4140	Социјална давања запосленима	490.578	80.000	570.578
	4143	- отпремнине и помоћи	490.578	0	490.578
	4144	-помоћ у медиц. лечењу запосл.или чланова уже пор.и друге пом.запосл.	0	80.000	80.000
241	4150	Накнаде трошкова за запослене	218.004	0	218.004
	4151	Накнаде трошкова за запослене	218.004	0	218.004
242	4160	Награде, бонуси и остали пос. расходи	1.057.999	0	1.057.999
	4161	- награде,бонуси и остали пос.расходи	1.057.999	0	1.057.999
243	4210	Стални трошкови	1.693.072	194.535	1.887.607
	4211	- трошк. платног промета и банкарских услуга	57.917	0	57.917
	4212	- енергетске услуге	1.133.845	0	1.133.845
	4213	- комуналне услуге	306.933	0	306.933
	4214	- услуге комуникација	57.953	124.054	182.007
	4215	- трошкови осигурања	136.424	70.481	206.905
	4216	- закуп имовине и опреме	0	0	0
244	4220	Трошкови путовања	145.984	93.602	239.586
	4221	-Трошкови служб.путовања у земљи	145.984	93.602	239.586
	4222	-Трошкови служб.путовања у иностр	0	0	0
245	4230	Услуге по уговору	1.936.679	1.200.681	3.137.360
	4231	- административне услуге	0	0	0
	4232	- компјутерске услуге	39.700	0	39.700
	4233	-услуге образовања и усавршавањазапослених	15.000	0	15.000
	4234	- услуге информисања	0	0	

	4235	- стручне услуге – извор фин. 01	1.000.000	1.004.749	2.004.749
	4235	- стручне услуге – извор фин. 13	229,971	0	229.971
	4236	- услуге за домаћинство и уг	0	0	0
	4237	- репрезентација	0	97.752	97.752
	4239	- остале опште услуге	652.008	98.180	750.188
246	4240	Специјализоване услуге	178.000	98.205	276.205
	4243	- медицинске услуге	142.000	0	142.000
	4249	- остале специјализоване услуге	36.000	98.205	134.205
247	4250	Текуће поправке и одржавања	305.484	21.742	327.226
	4251	- текуће поправке и одржав. зграда и објеката	166.037	21.742	187.779
	4252	- текуће поправке и одржавање опреме	139.447	0	139.447
248	4260	Материјал	927.487	360.565	1.288.053
	4261	- административни материјал	299.879	0	299.879
	4263	-материјали за образовање и усавршавање запослених	0	73.900	73.900
	4264	- материјал за саобраћај	0	156.000	156.000
	4266	- материјал за образовање, културу и спорт	245.340	130.665	376.005
	4268	- материјал за одржавање хигијене и угоститељство	82.443	0	82.443
	4269	- материјал за посебне намене	299.825	0	299.825
252	4820	Порези, обавезне таксе, казне и пенали	0	5.154	5.154
	4821	- остали порези	0	5.154	5.154
	4822	-обавезне таксе	0	0	0
253	4830	Новчане казне и пенали	0	0	0
	4831	Новчане казне и пенали	0	0	0
254	5120	Машине и опрема	5.391.820	500.000	5.891.820
	5122	- администр.опрема-извор фин.01	941.820	0	941.820
	5126	- опрема за културу-извор фин.01	2.650.000	500.000	3.150.000

	5126	- опрема за културу-извор фин.07	1.800.000	0	1.800.000
	5150	Нематеријална имовина	0	0	0
255	5151	- нематеријална имовина	0	0	0
Укупно 1201-0001:			44.072.038	2.759.892	46.831.930
Извори финансирања за програмску активност 1201-0001:					
01 Приходи из буџета			42.042.067		
04 Сопствени приходи буџетских корисника			2.759.892		
07 Трансфери од других нивоа власти			1.800.000		
13 Нераспоређени вишак прихода из ран.година			229.971		
Укупно			46.831.930		
265	4220	Трошкови путовања	140.123	88.110	228.233
	4221	-трошкови служб.путовања у земљи	140.123	88.110	228.233
	4222	-трошкови путовања у иностранство	0	0	0
266	4230	Услуге по уговору	1.476.545	412.347	1.888.892
	4234	- услуге информисања	780.780	97.350	878.130
	4236	- услуге за домаћинство и угоститељство	190.296	19.305	209.601
	4237	- репрезентација	99.934	149.292	249.226
	4239	- остале опште услуге	405.535	146.400	551.935
267	4240	Специјализоване услуге	98.647	12.400	111.047
	4249	- остале специјализоване услуге	98.647	12.400	111.047
268	4260	Материјал	484.950	120.000	604.950
	4261	- административни материјал	0	0	0
	4264	- материјал за саобраћај	0	120.000	120.000
	4266	- материјал за образовање, културу и спорт	238.170		238.170

	4269	- материјал за посебне намене	246.780		246.780
		Укупно 1201-0003:	2.200.265	632.857	2.833.122
Извори финансирања за програмску активност 1201-0003:					
		01 Приходи из буџета			2.200.265
		04 Сопствени приходи буџетских корисника			632.857
		Укупно			2.833.122
РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВАЊА ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА НИШ 2025,					
УКУПНИ ПРИХОДИ					49.665.052
УКУПНИ РАСХОДИ					49.665.052
БУЏЕТСКИ СУГИЦИТ/ДЕФИЦИТ					0

Образложење

ИЗВРШЕЊА РАСХОДА И ИЗДАТАКА ЗА 2025.

I СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА ГРАДА

Програмска класификација 1201-0001 функционисање локалних установа културе

411 - Плате и додаци запослених - 27.534.356

4111 - Плате и додаци запослених - 27.534.356

Исплаћене су зараде запослених у Историјском архиву за период од децембра I део 2024 до новембра 2025. године.

412 - Социјални доприноси на терет послодавца - 4.171.455

4121 - Доприноси за ПИО 2.753.436

4122 - Доприноси за здравствено осигурање 1.418.019

Исплаћени су доприноси на терет послодавца у Историјском архиву за период од децембра I део 2024 до новембра 2025. године.

413 - Накнаде у природи - 21.120

4131 - Накнаде у природи 21.120 картице за превоз за период I -VI 2025.

414 - Социјална давања запосленима - 490.578

4143 - Отпремнине и помоћи - 490.578

415 - Накнаде трошкова за запослене 218.004

4151 - Накнаде трошкова за запослене 218.004 исплаћене су за XII 2024 до VI 2025. године

416 - Награде, бонуси и ост. посл. расходи 1.057.999

4161 - Награде, бонуси и ост. посл. расходи 1.057.999 исплаћене јубиларне награде за два запослена радника.

421 - Стални трошкови - 1,693,072

Плаћени сви стални трошкови у складу са законским роком, и то:

4211 - Трошкови платног промета и банкарских услуга - 57.917

4212 - Енергетске услуге - 1.133.845

4213 - Комуналне услуге - 306.933

4214 - Услуге комуникација - 57.953

4215 - Трошкови осигурања - 136.424

422 - Трошкови путовања - 145.984

4221 - Трошкови путовања у земљи - 145.984

423 - Услуге по уговору - 1.936.679

4232 - Компјутерске услуге - 39.700

За одржавање компјутерског програма у служби рачуноводства плаћено је 39.700

4233 - Услуге образовања и усаврш.запосл. - 15.000

4235 - Стручне услуге - 1.000.000

4235 - Стручне услуге извор 13 - 229,971

За исплате по уговорима о привременим и повременим пословима.

4239 - Остале опште услуге - 652,008

Средства су намењена за ангажовање агенције за пружање књиговодствених услуга по уговору, јер Архив нема запосленог на тим пословима, као и за послове одржавања хигијене у архиву.

424 - Специјализоване услуге - 178.000

4243 - Медицинске услуге - 142.000

4249 - Остале специјализоване услуге - 36.000

У складу са Законом о безбедности и здрављу на раду по уговору о обављању послова безбедности и здрављу на раду плаћено је 36,000, а за систематски преглед запослених 142.000.

425 - Текуће поправке и одржавање - 305.484

4251 - Текуће поправке и одржавање зграде и објекта - 166,037

Плаћена је законска обавеза месечне провере теретног лифта за пренос архивске грађе за 12 месеци, као и поправке електро и водовдне инсталације .

4252 - Текуће одржавање опреме - 139.447

Плаћено је за одржавање возила, замена гума, одржавање ПП апарата и хидранта и набавка делова за рачунарску опрему.

426 - Материјал - 927.487

4261 - Административни материјал - 299.879

Набавка канцеларијског материјала за функционисање установе, и реализација програма архива.

4266 - Материјал за образовање културу и спорт - 245.340

Набављени су тонери за 2024 и 2025..

4268 - Материјал за одржавање хигијене и угоститељство - 82.443

4269 - Материјал за посебне намене - 299.825

Набављене су архивске кутије за смештај архивске грађе.

512 - Машине и опрема - 5.391,820

5122 -Административна опрема извора 01-941.820 набављене су клима уређаји из 2024. год

5126 - Опрема за културу из извора 01 - 2.650,000 -Средства су утрошена за набавку архивских полица на електро погон.

5126 - Опрема за културу из извора 07 - 1.800,000 Министарство културе РС за набавку полица на електро погон.

Програмска класификација 1201-0003 Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа

422 - Трошкови путовања - 140.123

4221 - Трошкови путовања у земљи - 140.123

423 - Услуге по уговору - 1.476.545

4234 - Услуге информисања - 780.780

Средства су потрошена за штампање каталога и изложби, часописа Пешчаник за 2024 и 2025 годину

4236 - Услуге за домаћинство и угоститељство - 190.296 Средства су искоришћена за госте поводом изложби и промоција часописа.

4237 - Репрезентација - 99.934 набавка репрез. из 2024 и 2025

4239 - Остале опште услуге - 405.535

Средства су коришћена за накнаде по ауторским уговорима за дечије радионице, израду графичког дизајна, припрема текста за штампу часописа „ ПЕШЧАНИК“, израда УДК броја

424 - Специјализоване услуге - 98.647

4249 - Остале специјализоване услуге - 98.647 за уговор о уређивању часописа Пешчаник,

426- Материјал - 484.950

4266 - Материјал за културу -238.170

Средства су употребљена за на набавку тонера

4269 - Материјал за посебне намене - 246.780

Средства су утрошена за набавку микрофилмова, развијача и фиксира.

II СОПСТВЕНА СРЕДСТВА

Програмска класификација 1201-0001 функционисање локалних установа културе

413 - Накнаде у природи - 205.408

413 - Накнаде у природи - 205.408 карта за превоз за једног запосленог на релацији Ниш-Прокупље и доплата за једну запослену за другу зону.

414 - Социјална давања запосленима - 80,000

4144 - помоћ у медицинском лечењу 80.000 за два запослена.

421 - Стални трошкови - 194.535

4214 - Услуге комуникација - 124.054

Средства су утрошена за поштанске услуге, интернет домен, претплату за један мобилни телефон и месечна надокнада за рад фискалне касе.

4215 - Трошкови осигурања - 70.481 - полисе за регистрацију два службена возила и каско осигурање за један службени ауто.

422 - Трошкови путовања - 93.602

4221 - Трошкови службених путовања у земљи - 93.602

Утрошена средства се односе на трошкове дневница и на путарине на службеном путу.

423 - Услуге по уговору - 1.200.681

235 - Стручне услуге 1.004.749-плаћени су ПП уговори

4237 - Репрезентација 97.752 - набављен репрезентативни материјал поводом Нове године

4239 - Остале опште услуге - 98.180 -.

Средства су утрошена за ангажовање по уговору о делу за јавне набавке. урамњивање докумената

424 - Специјализоване услуге - 98.205

42419- Остале спец.услуге - 98.205-средства су утрошена за авансно плаћен смештај гостију.

425 - Текуће поправке и одржавање - 21.742

4251 - Текуће поправке и одржавање зграда и објеката - 21.742

Поправка браве улазних врата, поправка електричне инсталације

426 - Материјал -360,565

4263 - Материјал за образовање и усавршавање запослених - 73.900

Годишња претплата на правно-рачуноводствени стручни часопис.

4264 - Материјал за саобраћај - 156.000

4266 - Материјал за образовање, културу и спорт - 123.665

Набављене су народне новине за потребе Историјског архива

482 - Порези, обавезне таксе, казне и пенали - 5.154

4821 - Остали порези - 5.154- Средства су утрошена за регистрацију два службена аутомобила

512 - Машине и опрема - 500,000

5126 - Опрема за културу - 500,000

Набављене су полице на електо погон..

Програмска класификација 1201-0003 Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа

422 - Трошкови путовања -88.110

4221 - Трошкови путовања у земљи - 88.110

423 - Услуге по уговору - 412.347

4234 - Услуге информисања - 97.350-штампање каталога

4236 - Услуге за домаћинство и угоститељство - 19.305.

4237 - Репрезентација - 149.292 - репрезентативни материјал.

4239 - Остале опште услуге - 146,400

4249 - Специјализоване услуге - 12.400

4249 - Остале специјализоване услуге - 12.400

Средства су утрошена за израду ИСБН броја, ЦИП-а за публикације којима је издавач Историјски архив Ниш..

426 - Материјал - 120.000

4264 - Материјал за саобраћај - 120.000 - набавка бензина за службене аутомобиле

Директор
Снежана Радовић

